

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

*Ковшова І.О, д.е.н., професор
Національний університет «Києво-Могилянська академія, м. Київ*

Сьогодні технології та інновації активно впливають на всі сфери життя людей, спричиняючи цифрову трансформацію у бізнесі та підприємстві. За останні два десятиліття цифрові технології стрімко розвинулись і масштабувались. Кількість тільки маркетингових технологічних рішень за останні 10 років у світі зростає у середньому на 995 за рік і наприкінці 2020 року існувало 8000 варіантів [1]. Проте для ведення успішного бізнесу в умовах цифрової трансформації суспільства, підприємцям не достатньо мати інноваційні технології та продукти. Підприємцям потрібно орієнтуватися на справжні цінності людей і краще розуміти своїх клієнтів, співробітників, бізнес-партнерів тощо. Саме тому бізнес має модифікувати традиційні підходи, врахувати нові тенденції і знайти інноваційні рішення для покращення життя людей і соціуму. Інноваційним підходом до підприємництва у нових реаліях є запровадження комплексної системи управління, що містить дуальну стратегічну мету – одночасне досягнення максимальної економічної ефективності і соціального ефекту.

Розвиток підприємництва залежить від наявних цифрових технологій, що впливають на спосіб життя людей та трансформують суспільство в цілому. Пандемія COVID-19 стала справжнім випробуванням для бізнесу в усьому світі. Період з 2019 по 2022 роки продемонстрував, що для виживання на ринку і успішної діяльності підприємцям необхідно адаптуватись до чинників цифрової трансформації суспільства та замінити існуючі бізнес-моделі більш інноваційними [1–2].

З початком пандемії, технології стрімко розвинулись і для багатьох країн (особливо для країн Європи і Північної Америки) стали основним способом зв'язку між людьми, партнерами по бізнесу, клієнтами і споживачами [2]. Основні чинники цифрової трансформації бізнесу систематизовано на рис. 1.

Рис. 1. Основні чинники цифрової трансформації бізнесу і підприємництва

Сучасні реалії цифрової трансформації суспільства обумовили розвиток бізнесу і підприємництва по спіралі внаслідок впливу таких основних зовнішніх чинників, як: вимоги та потреби споживачів у комунікації та інноваційних продуктах; бізнес-інтереси глобальних технологічних корпорацій; значні інвестиції у наукові дослідження та розробки; створення інноваційних технологій і продуктів [3].

Вимоги та потреби споживачів у комунікації та інноваційних продуктах запускають спіраль розвитку цифрової трансформації суспільства. Проте локомотивом сучасного етапу розвитку є глобальні технологічні корпорації, які величезними партіями виробляють персональні комп'ютери, ноутбуки, нетбуки, планшети, смартфони та інші прилади з функціоналом для підключення до глобальних мереж і систем. Маркетингові заходи глобальних технологічних корпорацій, з однієї сторони, популяризують нові інноваційні продукти і залучають партнерів для збільшення функціоналу обладнання і приладів, а, з іншої сторони, сприяють збільшенню кількості потенційних і реальних споживачів та забезпечують максимальні обсяги збуту виробленої продукції.

До основних чинників цифрової трансформації бізнесу і підприємництва також можна віднести: конкуренцію на ринку та поєднання онлайн і офлайн

форматів, сучасні цифрові навички людей, наявність величезних баз даних з інформацією про різні аспекти розвитку суспільства і бізнесу, використання людьми цифрових технологій у найрізноманітніших сферах життя, інтеграційні процеси поєднання технологій з приладами і доступом до баз даних [4].

Конкуренція на ринку стимулює підприємців активно розвивати бізнес у онлайн-форматі. Водночас, традиційний (офлайн) формат трансформується, залишаючись базисом для цифрової надбудови. Підприємці, які працюють давно на ринку, остерігаються втратити власні позиції під натиском нових амбіційних гравців. Аналізуючи значні переваги від використання цифрових технологій та продуктів, такі підприємці вважають інвестиції у цю сферу передумовою успіху та можливістю зміцнити власні позиції на ринку. Саме це обумовило популярність створення нових технологічних платформ, зокрема тих, які забезпечують автоматизацію бізнес процесів, ефективне використання баз даних для прийняття оптимальних управлінських рішень, дослідження потреб соціуму та конкретних споживачів.

Акумуляція компаніями великих масивів даних обумовила необхідність розвитку технологій для збирання, використання і захисту інформації. Великі масиви даних дозволяють підприємцям приймати зважені управлінські рішення та розробляти ефективні інноваційні стратегії, поєднуючи бізнес-інтереси з потребами і бажаннями соціуму [5]. Крім того, інтеграція цифрових технологій, приладів і систем дозволяє співробітникам швидко отримати потрібну інформацію, підвищити продуктивність праці і швидко зреагувати на зміни.

Сьогодні, основні інновації у підприємстві пов'язані з імплементацією у бізнес-процеси функціоналу штучного інтелекту, нейромаркетингових технологій, елементів віртуальної і доданої реальності. Ці технології можна комбінувати та застосовувати у різних спектрах діяльності чи різноманітних сферах життя. Наприклад, дослідити дійсні вимоги і бажання людей, виявити глибинні потреби і мотиви, збалансувати різні сфери життя, заохотити випробувати нове і змінити звички, отримати певні знання і навички.

В умовах цифрової трансформації суспільства підприємцям не достатньо мати інноваційні технології та продукти для побудови успішного бізнесу. Підприємцям потрібно краще розуміти своїх клієнтів, співробітників, бізнес-партнерів. Знати, що для них важливо, що допоможе створити нові продукти, послуги, інструменти та рішення, які по-справжньому покращать життя людей і соціуму. Підприємцям потрібно орієнтуватися на справжні цінності людей та подбати про те, щоб обіцянки відповідали їхнім компетенціям та можливостям.

Список використаних джерел:

1. Martech market size and growth [Internet]. 2021. Available from: <https://www.martechalliance.com/stories/what-is-martech> [Accessed: 2022-01-10]

2. IAB Europe's AdEx Benchmark report is the definitive guide to the state of the European digital advertising market [Internet]. 2021. Available from: <https://iabeurope.eu/all-news/iab-europe-releases-full-2020-adex-benchmark-report-to-reveal-digital-advertising-market-size/> [Accessed: 2022-01-10]

3. Kotler P, Kartajaya H, Setiawan I. Marketing 5.0: Technology for Humanity. John Wiley & Sons; 2021. 204 p.

4. Ковшова І. О., Бабич Ю. В. Стратегічні напрями розвитку інноваційного маркетингу на ринку високих технологій. *Інноваційна економіка*. 2021. №1-2. 2021[86]. С. 120–125.

5. Ковшова І. О. Оптимізація бізнес-процесів як засіб підвищення ефективності діяльності промислових підприємств. *Економіка, менеджмент, бізнес*. 2016. № 1 (15). С. 53–62.

АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПІДПРИМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кудлай В.Г., к.е.н., доцент

Національний авіаційний університет, м. Київ

Серед найважливіших викликів сучасного світу для розвитку підприємництва є посилення впливу цифрової трансформації бізнесу та інфраструктури на всі сфери суспільного життя. Стрімка цифровізація всіх галузей економіки відкриває нові можливості для бізнесу, активізує інноваційну складову підприємницької діяльності, підвищує конкурентоспроможність продукції та конкурентоспроможність суб'єктів підприємництва. Так, бурхливий розвиток цифровізації потребує трансформаційних змін в бізнес-моделях, стратегіях та тактичних інструментах суб'єктів господарювання.

Варто зазначити, що інформаційно-комунікаційні технології пронизують всі сфери економіки і змінюють соціально-економічні взаємовідносини між суб'єктами ринку праці, впливають на підвищення продуктивності праці, покращення якості життя [1].

В Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації серед напрямів цифрового розвитку виокремлено цифровізацію реального сектору економіки. Так, з метою масштабного здійснення цифрових трансформацій українським